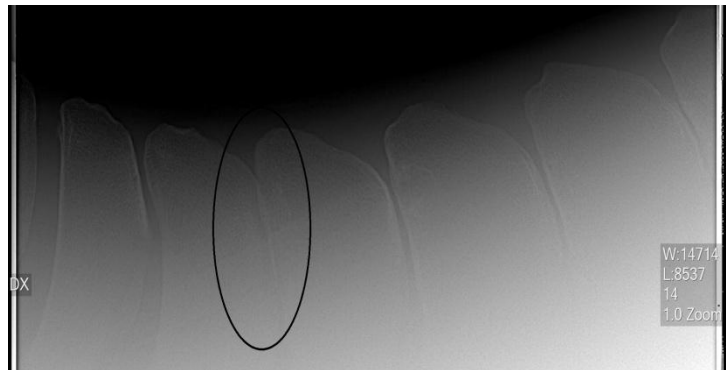

Hoop voor paarden met kissing spines

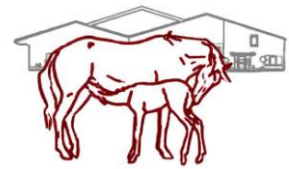
Zoals in eerdere nieuwsbrieven ook is beschreven worden wij als paardendierenartsen steeds vaker benaderd door klanten met paarden met rug en/of hals klachten. Vaak blijkt dan bij onderzoek van het hele paard dat er naast de klachten aan rug en/of hals ook problemen elders in het locomotie apparaat aanwezig te zijn. De vraag is dan meestal of en welk verband er is tussen deze aandoeningen. Als stelregel kan er vanuit gegaan worden dat als de rug problemen bestaan uit weke delen pijn (spieren en banden), deze het gevolg zijn van problemen aan de benen. Zijn er echter duidelijke problemen met de wervelkolom zodat deze niet goed meer kan functioneren, dan kan dit op termijn ook leiden tot problemen elders.

Naarmate de beeldvormende technieken in de paarden geneeskunde beter worden zijn wij steeds beter in staat om afwijkingen aan de wervelkolom zichtbaar te maken. Met name met behulp van de nieuwe echo apparatuur kunnen wij gedetailleerd dieper gelegen afwijkingen zoals artrose aan de

facet gewrichtjes van de wervels, in beeld brengen. Dit draagt er dus ook aan bij dat er steeds meer paarden met primaire rug problemen worden gediagnostiseerd. Helaas blijven hierbij onze behandel mogelijkheden achter. Naast ontstekingsremmers en fysiotherapie/manuele therapie konden wij tot nu toe niet veel.

Bij paarden met zgn. kissing spines komen de bovenste uitstekels van de ruggewervels tegen elkaar aan. Dit veroorzaakt pijn en bewegingsbelemmering. Sinds kort is er echter voor paarden met kissing spines hoop op functioneel herstel na operatief ingrijpen. Bij deze operatie wordt bij het staande paard het ligament dat de afzonderlijke spines onderling verbindt, doorgesneden. Dit kan alleen als er nog voldoende ruimte tussen de spines over is. Het beoogde doel is zoveel mogelijk ruimte te krijgen tussen de aangetaste spines zodat deze niet meer tegen elkaar komen. Uit de eerste resultaten blijkt dat 70% van de patiënten na 2 maanden klachten vrij is. Echter de lange termijn resultaten zijn nog niet bekend.

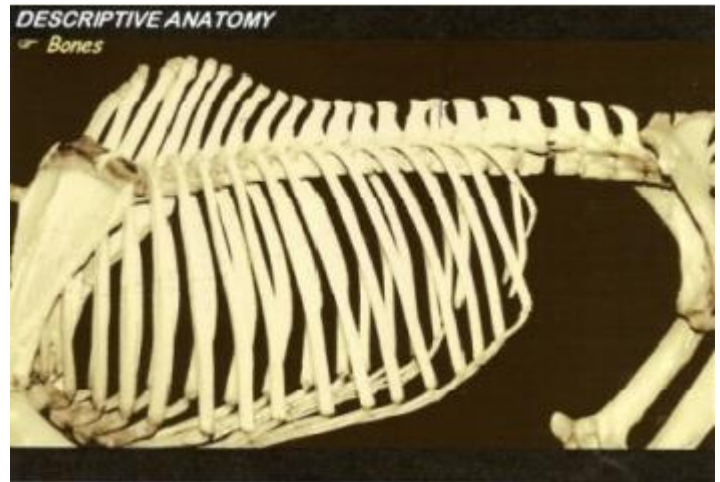

Rugproblemen.

De laatste jaren worden in toenemende mate paarden aangeboden met 'rug problemen'. In dit artikel willen wij een overzicht geven van de mogelijke rugblessures en hun klinische betekenis.

De klinische betekenis van blessures is sterk afhankelijk van de arbeid die van het paard gevraagd wordt. Zo gebruikt een draver zijn rug met name voor rotatie, het springpaard voor buiging in een verticaal vlak (boven de sprong bol en tijdens de landing hol), het renpaard met

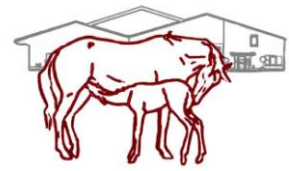
name buiging in een horizontaal vlak van de lendenen en het dressuurpaard lengtebuiging in zowel een horizontaal als verticaal vlak. Niet iedere blessure geeft dus bij ieder paard dezelfde klinische klachten.

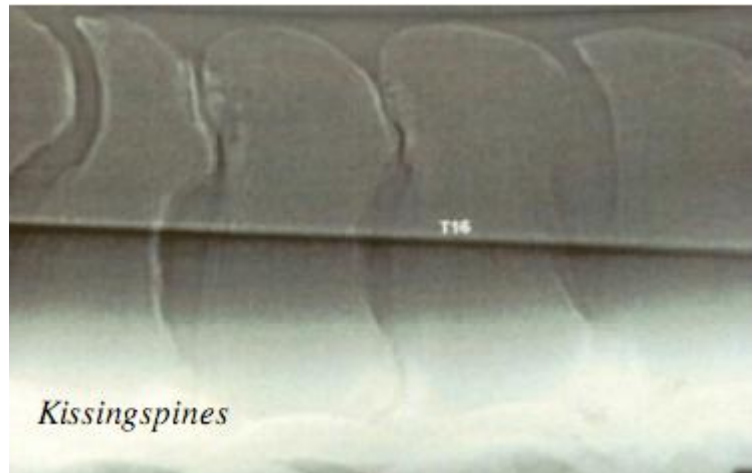
Allereerst moeten wij onderscheid maken tussen primaire- en secundaire rug klachten. Bij de primaire klachten ligt de directe oorzaak in een afwijking in de rug en bij secundaire klachten ligt de oorzaak buiten de rug. De secundaire rugklachten zijn veruit de meest voorkomende problemen (95% van de klinische klachten). De oorzaak is vaak gelegen in een al langer sluimerende kreupelheid waardoor het paard scheef gaat lopen en dien ten gevolge zijn/haar rug scheef belast. Dit leidt tot spierpijn en verkramping van spieren in de rug. Op langere termijn kan dit dan weer leiden tot primaire rugblessures t.g.v. langdurige scheve belasting. Dit is dan ook de reden dat we ieder rug onderzoek beginnen met een kreupelheidonderzoek, hierbij kunnen wij dan tegelijk de flexibiliteit van de rug tijdens beweging beoordelen.

De secundaire rugklachten kunnen alleen blijvend overgaan als het primaire probleem, bijvoorbeeld de kreupelheid, wordt verholpen. Eventueel kan een fysiotherapeut/osteopaat hierbij helpen door de ontstane verkramping op te heffen.

De primaire rugproblemen zijn onder te verdelen in weke delenproblemen en benige problemen. Van de weke delenproblemen is spierpijn bv. door een slecht passend zadel de meest voorkomende en ook het makkelijkst te behandelen. Daarnaast bevinden er zich in de rug meerdere peesachtige structuren die geblesseerd kunnen raken. Deze zijn relatief gemakkelijk te diagnosticeren met behulp van echografie. De therapie bestaat voornamelijk uit rust en kan een enkele keer m.b.v. locale medicatie verholpen worden. Ook de fysiotherapeut kan in een later stadium helpen de rug weer soepel te krijgen.

De grootste uitdaging voor ons, zijn de klachten die veroorzaakt worden door benige afwijkingen. De bekendste hiervan is de kissingspine. Hierbij komen de spinaaluitsteeksels van de onderlinge wervellichamen tegen elkaar aan. Dit kan een heftige pijn reactie veroorzaken met op den duur botwoekering op de spinaal uitsteeksels. Deze botwoekeringen zijn vrij eenvoudig met röntgenopnames en met echografie in beeld te krijgen. Het probleem hierbij is echter dat ernstige botwoekeringen niet altijd gepaard (meer) gaan met pijn en dat in het begin stadium er nog geen afwijkingen zichtbaar zijn terwijl er dan juist wel pijnlijke is. Met andere woorden de beelden die wij zien zeggen lang niet altijd iets over de ernst van de rugklachten. Hetzelfde fenomeen is ook al langer humaan bekend, waarbij mensen met grove afwijkingen aan hun rug klachtenvrij door het leven gaan, terwijl mensen met slechts geringe of geen afwijkingen juist veel klachten kunnen hebben.

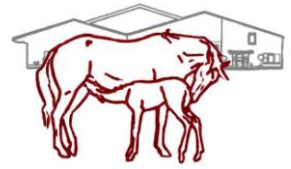

Wij zullen dan ook bij paarden op een andere manier aannemelijk moeten maken dat het paard er ook daadwerkelijk last van heeft. Aangezien lokale verdovingen in de rug ook altijd leiden tot verminderde spierfunctie en proprioreceptie (=reflexen die de houding stabiliseren) is deze vorm van diagnostiek niet zinvol. De enige methode die we daarvoor hebben is eerst zoveel mogelijk andere oorzaken van de klachten uit te sluiten, en vervolgens het paard tijdelijk op pijnstillers te zetten om te zien of de klachten afnemen. Zo niet dan moet de oorzaak buiten het lichamelijke gezocht worden.

Naast kissing-spines kunnen ook artrose van de facet-gewrichtjes en discospondilose (vergroeiingen tussen wervellichamen) tot klachten leiden. Deze afwijkingen zijn alleen in een verder gevorderd stadium zichtbaar te maken m.b.v. röntgenopnames en/of echografie. Ook hierbij geldt weer dat de ernst van de zichtbare afwijking geen graad is voor de ernst van de klachten.

Ook klachten ter hoogte van het SI-gewricht (sacro-iliaal gewricht = overgang heiligbeen-bekken) komen een enkele keer voor. Hierbij is meestal het heiligbeen ten opzichte van het bekken gekanteld. Dit is vrijwel altijd van buiten af zichtbaar. Inwendig kan dit gepaard gaan met botwoekeringen die via het rectum zichtbaar gemaakt kunnen worden met behulp van echografie. Helaas geldt ook nu weer dat de ernst van de zichtbare afwijking geen maat is voor de ernst van de eventuele klachten.

U ziet dus dat rugklachten bij paarden voor ons als dierenartsen niet even simpel te diagnostiseren zijn en vrijwel altijd alleen met meerdere onderzoeken uiteindelijk aannemelijk te maken. En enkele keer kan hierbij scintigrafie (=radio-isotopen onderzoek) uitkomst bieden omdat hiermee actieve botreactie zichtbaar te maken is. Groot *discospondylose* nadeel hierbij zijn de kosten en het feit dat het paard meerdere dagen in quarantaine moet blijven om het radioactive materiaal weer uit te plassen. In Nederland is het gezien de strenge wetgeving omtrent radioactief materiaal, slechts op één locatie mogelijk dit onderzoek uit te laten voeren.

Niet alleen qua diagnostiek stellen rugklachten ons voor een grote uitdaging. Maar ook wat betreft de behandeling zijn wij beperkt in onze mogelijkheden. Vaak kunnen locale ontstekingsremmers (tijdelijk) verlichting bieden. Daarnaast zijn er velen soorten 'therapeuten' die al of niet met kennis van zaken deze klachten 'behandelen'. Gelukkig blijkt in de praktijk vaak, dat paarden, net als veel mensen op den duur met afwijkingen in de wervelkolom leren omgaan om op die manier toch weer met soms alleen wat stijfheid, volledig inzetbaar te zijn voor de sport.